

FFCS 1002-2:2003, Ryhmäsertifioinnin kriteerit metsänhoitoyhdistyksen toimialueen tasolla

Tämä standardi sisältää suomenkielisen tekstin Suomen metsäsertifiointistandardista FFCS 1002-2:2003 ”Ryhmäsertifioinnin kriteerit metsänhoitoyhdistyksen toimialueen tasolla”.

Sisällysluettelo

1. Johdanto

2. Tarkoitus ja soveltamisala

3. Ryhmäsertifioinnin kriteerit metsänhoitoyhdistyksen toimialueen tasolla

3.1 Lakisääteisiä vaatimuksia noudatetaan 3.2 Juurikäävän leviämistä estetään 3.3 Metsänuudistamisessa käytetään Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvia puulajeja 3.4 Puunkorjuuvaurioita vältetään harvennushakkuissa 3.5 Metsäsuunnittelulla edistetään metsien kestävää hoitoa ja käyttöä 3.6 Taimikoita hoidetaan 3.7 Yksityismetsien ensiharvennus- ja hankintahakkuiden edistäminen 3.8 Suojelualueiden ja vahvistettuihin suojeluohjelmiin kuuluvien kohteiden suojeluarvoa ei vaaranneta 3.9 Arvokkaiden elinympäristöjen ominaispiirteet säilytetään 3.10 Uhanalaisten lajien tunnetut elinpaikat turvataan 3.11 Säästöpuustoa jätetään uudistusaloille 3.12 Geenitekniikalla muunneltua metsänviljelyaineistoa ei käytetä 3.13 Metsätiesuunnitelmiin sisältyy ympäristöselvitys 3.14 Paloalueiden lajistoa ja metsien terveyttä edistetään kulotuksella	3.15 Vesistöjen ja pienvesien varteen jätetään kiintoaine- ja ravinnekuormitusta sitova suojakaista 3.16 Suoluontoa säilytetään 3.17 Vesiensuojelusta huolehditaan ojituskohteilla 3.18 Pohjavesialueiden laatua ei heikennetä kemiallisilla torjunta-aineilla eikä lannoitteilla 3.19 Kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä vältetään metsien hoidossa 3.20 Työntekijöiden osaaminen ja työkyky varmistetaan 3.21 Laadukkaan ja turvallisen työntöön edellytykset varmistetaan 3.22 Työnantajavelvoitteiden noudattaminen 3.23 Metsänomistajien osaamista edistetään 3.24 Vastuullisen jokamiehen oikeudet turvataan 3.25 Saamelaiskulttuurin ja saamelaisien kotiseutualueen luontaiselinkeinojen turvaaminen 3.26 Porotalouden ja metsätalouden yhteensovittaminen

1. Johdanto

Tämä standardi on osa suomalaisen metsäsertifioinnin FFCS (Finnish Forest Certification System) kahdeksan standardin sarjaa, jota edelsi vuosina 1997 – 1998 laadittujen SMS-standardien sarja.

Standardisarjan muut standardit koskevat sertifiointijärjestelmän soveltamista, metsien sertifiointin kriteereitä, puun alkuperäketjun todentamista ja auditoiden pätevyyttä sekä sanastoa.

Metsäsertifioinnin standardityöryhmä on hyväksynyt tämän standardin kokouksessaan 29.9.2003.

FFCS-standardisarjaa hallinnoi Suomen Metsäsertifiointi ry, jonka omistuksessa standardit ovat.

2. Tarkoitus ja soveltamisala

Tässä standardissa määritellään ryhmäsertifioinnin kriteerit, indikaattorit ja määritelmät metsänhoitoyhdistyksen toimialueen sertifiointissa.

3. Ryhmäsertifiointin kriteerit metsänhoitoyhdistyksen toimialueen tasolla

Otsikko	1. Lakisääteisiä vaatimuksia noudatetaan
Kriteeri	<p>Metsätaloudessa toimitaan kulloinkin voimassa olevan metsä-, ympäristö- ja työlainsäädännön mukaisesti.</p> <p>Ahvenanmaan maakunnassa sovelletaan kuitenkin Ahvenanmaan lainsäädäntöä ja viranomaispäätöksiä siltä osin, kun ne kuuluvat Ahvenanmaan itsehallinto-oikeuteen.</p>
Indikaattorit (mittarit)	<p>Tämän kriteerin tarkoittamaa metsä-, ympäristö- ja työlainsäädäntöä ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Luonnonsuojelulaki (1096/1996) - metsälaki (1093/1996) - erämaalaki (62/1991) - laki metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta (263/1991) - laki metsänviljelyaineiston kaupasta (241/2002) - vesilaki (264/1961) - työaikalaki (605/1996) - työturvallisuuslaki (738/2002) - muinaismuistolaki (295/1963) - poronhoitolaki (848/1990) - laki saamelaiskäräjistä (974/1995) - ulkoilulaki (606/1973) <p>sekä edellä lueteltujen lakien nojalla annetut lakia alemmanasteiset säädökset.</p> <p>Metsäorganisaatiot¹⁾ ovat velvollisia ilmoittamaan sertifiointielimen (ulkoinen auditoija) pyytäessä oikeuden ratkaisuihin ja viranomaisten päätöksistä²⁾, joissa metsätalouden harjoittajan tai metsäorganisaation toiminnan on todettu olleen sertifiointin voimassaoloaikana edellä mainitun metsä-, ympäristö- tai työlainsäädännön vastaista.</p>
Määritelmät	<ol style="list-style-type: none"> 1) <u>Metsäorganisaatioilla</u> tarkoitetaan metsäkeskuksia, metsänhoitoyhdistyksiä, metsäteollisuusyrityksiä, Metsähallitusta sekä muita metsäsertifiointiin sitoutuneita organisaatioita. 2) <u>Tuomioistuin tai toimivaltainen viranomainen</u> on valituskelpoisessa <u>ratkaisussaan</u> todennut, että metsätalouden harjoittaja tai metsäorganisaatio on menetellyt indikaattorissa mainitun lain vastaisesti. Esimerkkejä viranomaisten päätöksistä ovat: <ul style="list-style-type: none"> - Metsäkeskuksen metsälain 15 § 3 mom. mukainen metsänuudistamistöiden teettämispäätös - Ympäristökeskuksen luonnonsuojelulain 57 § 1 momentin mukainen päätös - Työsuojeluviranomaisen työsuojeluvalvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain 15 §:n 2 momentin päätös (työpaikan rakennuksen, laitteen tai olojen puutteellisuus tai epäkohta).

Otsikko	2. Juurikäävän leviämistä estetään
Kriteeri	Kuusen juurikäävän (<i>Heterobasidion parviporum</i>) ja männyn juurikäävän (<i>Heterobasidion annosum</i>) leviämisen estämiseksi niiden maantieteellisillä riskialueilla ³⁾ 1.5. – 31.10. välisenä aikana riskikohteilla ⁴⁾ toteutettavassa puunkorjussa tarjotaan ⁵⁾ metsänomistajalle mahdollisuus torjuntaan ja lisätään käyttäjille turvallisten torjuntatoimenpiteiden ⁶⁾ osuutta ⁷⁾ . Niillä alueilla, joilla torjuntatoimenpiteiden osuus on jo saavuttanut 75 %:n osuuden, osuus voi erityisistä syistä kuitenkin vähetä tilapäisesti sertifiointijakson aikana yhtenä vuonna.
Indikaattorit (mittarit)	Arvioidaan metsäkeskuksen alueella toimivilta puunhankintaorganisaatioilta koottujen tietojen perusteella, onko torjuntatoimenpiteiden osuus noussut riskikohteilla tehdyissä hakkuissa.
Määritelmät	3) <u>Maantieteellisellä riskialueella</u> tarkoitetaan aluetta, jolla voidaan myöntää rahoitusta kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) perusteella juurikäävän torjuntaan. 4) <u>Riskikohteilla</u> tarkoitetaan hakkuukohteita, joille voidaan myöntää rahoitusta kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain perusteella. 5) Torjunnan <u>tarjoaminen</u> tarkoittaa, että puunkorjuuta tekevät metsäorganisaatiot edellyttävät puunkorjuu- ja puunosto-ohjeissaan torjunnan tarjoamista. 6) <u>Torjuntatoimenpiteitä</u> ovat havupuukantojen käsittely harmaaorvakka- ja urealiuksella sekä sienitautien leviämistä aiheuttavien havupuiden kantojen poisto uudistusalueelta. Uudistusalue, jolta kannot on poistettu, lasketaan mukaan torjuntatoimenpitein käsiteltyyn pinta-alaan. 7) <u>Torjuntatoimenpiteiden osuus</u> lasketaan käsiteltyjen ja riskikohteilla tehtyjen hakkuiden pinta-alojen suhteena.

Otsikko	3. Metsänuudistamisessa käytetään Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvia puulajeja
Kriteeri	Metsänuudistamisessa käytetään Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvia puulajeja ⁸⁾ erityistapauksia ⁹⁾ lukuun ottamatta
Indikaattorit (mittarit)	Vuosittain on laadittu yhteenveto muiden kuin Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvien puulajien uudistamisesta.
Määritelmät	8) Siperianlehtikuusi rinnastetaan <u>Suomen luontaiseen lajistoon kuuluviin puulajeihin</u> . Siperianlehtikuusen viljelymäärä Suomessa on viime vuosina ollut vajaa 1 000 ha (noin 0,0005 % koko metsäpinta-ala). 9) <u>Erytistapauksia</u> ovat muun muassa puistometsiköiden perustaminen, joulukuusien ja havujen tuotanto, maiseman hoidon vuoksi istutetut metsiköt ja puut sekä hybridihaavan viljely. Hybridihaapa on kotimaisen ja pohjoisamerikkalaisen haavan risteytys, jota on viljelty Suomessa jo 1950-luvulla. Hybridihaavan viljelymäärä Suomessa on viime vuosina ollut noin 100 - 200 ha/vuosi, kaikkiaan vuosina 1997 – 2002 alle 1000 ha (noin 0,0005 % koko metsäpinta-ala).

Otsikko	4. Puunkorjuuvaurioita vältetään harvennushakkuissa
Kriteeri	<p>Harvennusemetsäkoivien puunkorjuussa vältetään hakkuualueelle kasvamaan jätettävän puuston vahingoittamista ja puuston kasvuolosuhteita heikentäviä maastovaurioita.</p> <p>Harvennushakkuissa vaurioituneiden puiden¹⁰⁾ keskimääräinen osuus on enintään 4 % kasvamaan jäävistä puista¹⁰⁾. Vaurioituneiden puiden osuus lasketaan vuosittain viiden edellisen vuoden korjuujäljen tarkastustulosten liukuvana keskiarvona.</p> <p>Harvennushakkuissa puunkorjuukoneiden aiheuttamien urapainumien¹⁰⁾ keskimääräinen osuus on enintään 4 % ajourien pituudesta. Urapainumien osuus lasketaan vuosittain viiden edellisen vuoden korjuujäljen tarkastustulosten liukuvana keskiarvona.</p>
Indikaattorit (mittarit)	Verrataan vaurioiden ja urapainumien määrää kriteerissä määriteltyihin rajarvoihin.
Määritelmät	10) <u>Vaurioitunut puu, kasvamaan jätetty puu ja urapainuma</u> sekä muut vaurioiden mittaamisessa käytetyt termit on määritelty kulloinkin käytössä olevissa Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion maastotarkastusohjeissa (viimeisin 2003).

Otsikko	5. Metsäsuunnittelulla edistetään metsien kestävä hoitoa ja käyttöä
Kriteeri	Tilakohtaisten metsäsuunnitelmien ¹¹⁾ kattavuus on vähintään 50 % vähintään 20 hehtaarin suuruisten tilojen tai metsälöiden ¹²⁾ osalta. Aluesuunnittelussa tarjotaan tilakohtaisia suunnitelmia myös 20 hehtaaria pienemmille, metsänhoitomaksua maksaville tiloille. Uusiin metsäsuunnitelmiin sisällytetään puuntuotannollisten tekijöiden lisäksi luontokohteet ¹³⁾ ja otetaan huomioon metsien muita käyttömuotoja ¹⁴⁾ metsänomistajan tavoitteiden mukaisesti.
Indikaattorit (mittarit)	Voimassa olevien ¹⁵⁾ tilakohtaisten metsäsuunnitelmien pinta-alaa verrataan sitä vastaavan metsätalouden pinta-alaa.
Määritelmät	<p>11) <u>Tilakohtainen metsäsuunnittelu</u> käsittää metsälön metsävarojen kuvioittaisen inventoinnin ja tilaa koskevien metsävarojen yhteenvedotietojen koostamisen tilakohtaiseksi metsäsuunnitelmaksi. Jatkuvasti päivitettävät tilakohtaiset metsäsuunnitelmat, jotka on vuosittain pidetty ajan tasalla tehtyjen toimenpiteiden ja muiden suunnitelman kannalta oleellisten tietojen osalta, lasketaan mukaan tilakohtaisen metsäsuunnittelun pinta-alaa. Tilakohtaiseen metsäsuunnitelmaan tulee puuntuotannollisina tekijöinä sisältyä metsikkökohtaiset puusto- ja maaperätiedot, metsänhoitotarpeet ja hakkuumahdollisuudet.</p> <p>12) <u>Metsälöllä</u> tarkoitetaan metsänomistajan omistamien metsien muodostamaa tilakokonaisuutta.</p> <p>13) Metsäsuunnitelmiin sisällytettäviä <u>luontokohteita</u> ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valtioneuvoston vahvistamiin, toistaiseksi toteuttamattomiin suojeluohjelmiin sisältyvät alueet, - Kriteerissä 9 määritellyt metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt ja kriteerissä 10 määritellyt uhanalaisten lajien tunnetut elinpaikat, - valtion rahoittamat luonnonhoito- ja ympäristötukikohteet.

	<p>14) <u>Metsien muiden käyttömuotojen</u> kannalta tärkeitä alueita ovat muun muassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Riistanhoidon kannalta tärkeät alueet, kuten esimerkiksi metson soidinpaikat, - ulkoilu- ja retkeilyreitit. <p>15) Tämän kriteerin tarkoittamien <u>metsäsuunnitelmien</u>, joita ei päivitetä, <u>voimassaoloaika</u> on Etelä-Suomessa 10 vuotta, Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla 15 vuotta ja Lapissa 20 vuotta.</p>
--	--

Otsikko	6. Taimikoita hoidetaan
Kriteeri	Metsänhoitoyhdistyksen toimialueen vuotuisesta taimikonhoitotarpeesta ¹⁶⁾ toteutetaan vuosittain vähintään 60 %.
Indikaattorit (mittarit)	Taimikonhoidon työmääriä seurataan vuosittain ja verrataan metsänhoitoyhdistyksen toimialueen arvioituun taimikonhoidon tarpeeseen.
Määritelmät	16) <u>Taimikonhoitotarve</u> on metsänhoitoyhdistyksen toimialueella sertifiointijakson alkamisajankohtana voimassa oleva, metsäsuunnitelmassa arvioitu taimikonhoitopinta-alaehdotus yhdistyksen koko toimialueelle suhteutettuna (lähimmän 5-vuotiskauden aikana toteutettavat ja myöhässä olevat taimikonhoitotyöt)

Otsikko	7. Yksityismetsien ensiharvennus- ja hankintahakkuiden edistäminen
Kriteeri	<p>Yhden vuoden kuluessa sertifikaatin hakemisesta laaditaan ensiharvennushakkuiden edistämiseksi toimenpideohjelma ¹⁷⁾ ja seurataan siihen liittyvien ensiharvennusten edistämistoimenpiteiden ja vuotuisten ensiharvennushakkuutarpeiden toteutumista.</p> <p>Metsänhoitoyhdistys ja alueen merkittävimmät metsäteollisuusyritykset ¹⁸⁾ laativat yhden vuoden kuluessa tarkistettujen kriteerien käyttöönosta toimenpideohjelman ¹⁹⁾ alueensa yksityismetsien metsänomistajien omatoimisten hankintahakkuiden ²⁰⁾ edistämiseksi.</p>
Indikaattorit (mittarit)	Toimenpideohjelma on tarkistettu tai laadittu ja osapuolten yhteisesti vahvistama.
Määritelmät	<p>17) <u>Ensiharvennusten toimenpideohjelmalla</u> tarkoitetaan luetteloa toimenpiteistä, joilla edistetään ensiharvennushakkuiden edellytyksiä. Tavoitteena on lieventää niitä kilpailukykyhaittoja, joita ensiharvennushakkuilla on verrattuna muihin hakkuisiin. Toimenpideohjelma ei sisällä velvoitteita puukauppaan, joka määräytyy markkinoiden ehdoin.</p> <p>18) <u>Merkittävimmillä metsäteollisuusyrityksillä</u> tarkoitetaan niitä yrityksiä, jotka hankkivat suoraan yksityismetsistä kuitupuuta Suomessa sijaitseville sellu- ja paperitehtaille.</p> <p>19) <u>Hankintahakkuiden toimenpideohjelmalla</u> tarkoitetaan luetteloa toimenpiteistä, joilla edistetään metsänomistajien omatoimisten hankintahakkuiden edellytyksiä. Tavoitteena on lieventää niitä kilpailukykyhaittoja, joita hankintahakkuilla on verrattuna muihin hakkuisiin. Toimenpideohjelma ei sisäl-</p>

	lä velvoitteita puukauppaan, joka määräytyy markkinoiden ehdoin. 20) <u>Omatoimisella hankintahakkuulla</u> tarkoitetaan metsänomistajan ja hänen perheenjäsentensä itse tai metsänomistajan satunnaisesti palkkaaman metsurin suorittamaa hankintahakkuuta.
--	---

Otsikko	8. Suojelualueiden ja vahvistettuihin suojeluohjelmiin kuuluvien kohteiden suojeluarvoa ei vaaranneta
Kriteeri	Suojelualueiden ²¹⁾ ja vahvistettuihin suojeluohjelmiin ²²⁾ kuuluvien kohteiden suojeluarvoa ei vaaranneta metsätalouden toimenpiteillä.
Indikaattorit (mittarit)	Suojelualueiden ja vahvistettujen suojeluohjelmien sijaintitiedot ovat metsäkeskuksen ja alueella toimivien metsänhoitoyhdistysten, puunhankintaorganisaatioiden tai Metsähallituksen tiedossa ja muilla metsäsertifiointiin sitoutuneilla tahoilla tarvittavin osin.
Määritelmät	21) <u>Suojelualueilla</u> tarkoitetaan luonnonsuojelulain 3 luvun mukaisesti perustettuja luonnonsuojelualueita, joiden rajat ympäristökeskus on merkinnyt maastoon ja ilmoittanut maanomistajalle. 22) <u>Vahvistetuilla suojeluohjelmilla</u> tarkoitetaan valtioneuvoston hyväksymiä suojeluohjelmia siltä osin, kun niitä ei ole vielä toteutettu.

Otsikko	9. Arvokkaiden elinympäristöjen ominaispiirteet säilytetään
Kriteeri	<p>Metsien hoito- ja käyttötoimenpiteet suunnitellaan ja tehdään siten, että seuraavat vaatimukset toteutuvat:</p> <p>a) Luonnonsuojelulain (1096/1996) 29 §:n mukaisia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia suojeltuja metsäisiä luontotyyppejä, jotka on luonnonsuojelulain 30 §:n mukaisesti ilmoitettu maanomistajalle, ei saa muuttaa niin, että niiden ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä kohteella vaarantuu. Kohteissa ovat sallittuja ne toimenpiteet, joihin ympäristöviranomaisen on antanut luvan kohteiden ominaispiirteiden säilyttämiseksi.</p> <p>b) Metsälain (1993/1996) 10 §:n mukaisten luonnontilaisten tai luonnontilaisten kaltaisten sekä ympäristöstään selvästi erottuvien erityisen tärkeiden elinympäristöjen hoito- ja käyttötoimenpiteet tulee tehdä elinympäristöjen ominaispiirteet säilyttävällä tavalla. Kohteissa ovat sallittuja myös ne toimenpiteet, joille metsäviranomaisen on myöntänyt luvan metsälain 11 §:n perusteella.</p> <p>c) Lisäksi toimenpiteissä säilytetään jäljempänä seuraavien harvinaisten tai harvinaistuneiden elinympäristöjen biologista monimuotoisuutta luonnehtivat, tärkeimmät ominaisuudet valtaosalla ao. kohteista. Elinympäristöt ovat tärkeimpien ominaisuuksiensa kannalta luonnontilaisia, pinta-alaltaan enintään yhden hehtaarin suuruisia, selvästi maastossa havaittavia ja tunnistettavissa olevia.</p> <p>Kohdan c) harvinaiset tai harvinaistuneet elinympäristöt, niiden tärkeimmät säilytettävät ominaisuudet ja keinot näiden ominaisuuksien säilyttämiseksi ovat:</p> <p>1. Tulvametsät ja metsäluhdat Meren, järvien, jokien ja purojen luontaisen tulvimisen ja pintaveden vaihtelujen aikaansaamien kangasmaiden tulvametsiköiden ja turvemaiden metsäluhti-</p>

	<p>en tärkein ominaisuus on pintaveden luonnollinen vaihtelu, jota suojellaan jättämällä alueet ojituksen ja maanmuokkauksen ulkopuolelle. Elinympäristön puustoa voidaan käsitellä harvennus- ja poimintaluonteisin uudistushakkuuin.</p> <p>2. Korvet Luonnontilaisten, runsaasti lahonnutta ja kuollutta puustoa omaavien, tavallisesti kuusivaltaisten, muidenkin kuin metsälain erityisen tärkeisiin reheviin korpiin luettavien korpien tärkein ominaisuus on korkea pohjaveden pinnan taso. Tätä ylläpidetään jättämällä kohteet ojittamatta. Korpien puustoa voidaan käsitellä harvennushakkuuin ja uudistaa suojuspuu- tai poimintahakkuuin.</p> <p>3. Letot Lapin läänissä Kalkkipitoisilla alueilla ja yleensä pohjaveden läheisyydessä esiintyvien ravinteisten, puuttomien tai vähäpuustoisten lettosoiden tärkeimmät ominaisuudet ovat erityinen ravinteisuus, vesitalous, ja yleensä monimuotoinen kasvillisuus, joita säilytetään jättämällä letot ojittamatta. Puustoa voidaan käsitellä harvennushakkuuin ja poimintaluonteisin uudistushakkuuin.</p> <p>4. Paisterinteet ja supat Harjualueilla sijaitsevilla paisterinteillä kasvaa valoisan paisteisen pienilmaston ansiosta ja aiempien kulojen johdosta ympäristöstään erottuvaa lajistoa. Paisteinen pienilmasto säilytetään puustoa poistamalla tai kulottaen, mutta alueen maanpintaa ei muokata. Harjualueilla esiintyvien jyrkkärinteisten suurten kuusivaltaisten kuoppien, supprien, säilytettävä ominaisuus on kellarimaisen pienilmaston synnyttämä ympäristöstään erottuva kasvillisuus, joka säilytetään rajoittamalla hakkuut vain supan reunojen ylimpään osaan.</p> <p>5. Vanhat metsät Luonnonsuojelullisesti arvokkaalla vanhalla metsällä tarkoitetaan metsää, jossa vallitseva puusto on yleensä selvästi vanhempaa (yli 1,5-kertainen) kuin alueella metsätaloudellisesti suositeltava vallitsevan puuston kasvatusikä. Vanhan metsän puusto on yleensä eri kokoista, ja se on muodostunut useasta latvuserroksesta ja puulajista tai on myöhäisen sukkessiovaiheen kuusikko. Puustoa ei ole käsitelty harsinta-, kasvatus- tai väljennyshakkuuin 60 vuoteen. Puustossa on vanhoja lehtipuita sekä runsaasti (vähintään 20 % puustosta) lahopuita, keloja ja maapuuta. Runsas haapojen, raitojen tai jalojen lehtipuiden esiintyminen lisää kohteen luonnonsuojelullista arvoa. Kohteen ominaispiirteet säilytetään jättämällä metsikkö metsätaloustoimenpiteiden ulkopuolelle.</p>
<p>Indikaattorit (mittarit)</p>	<p>Arvokkaiden elinympäristöjen säilyminen metsätalouden toimenpiteissä:</p> <p>a) Oikeusistuimen tekemät päätökset tapauksista, joissa luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisten kohteiden ominaispiirteiden säilyminen on vaarantunut.</p> <p>b) Oikeusistuimen tekemät päätökset tapauksista, joissa metsälain 10 §:n erityisen tärkeän elinympäristön ominaispiirteet eivät ole säilyneet. Metsäkeskuksen metsälain 11 §:n perusteella myöntämille poikkeusluville on ollut perusteet.</p> <p>c) Muut arvokkaat elinympäristöt ovat säilyneet ennallaan tai lähes ennallaan luonnonhoidon laadun arvioinnin perusteella.</p> <p>Kohdissa a) ja b) ominaispiirteet eivät ole säilyneet kriteerissä tarkoitettulla tavalla, jos kohteella on toimittu tahallaan tai tuottamuksellisesti luonnonsuojelu- tai metsälain vastaisesti.</p> <p>Kohdassa c) "lähes ennallaan" tarkoittaa sitä, että siinä lueteltujen elinympäristöjen tärkeimmät, säilytettävät ominaisuudet ovat säilyneet yli 90 prosentilla kohteiden kokonaispinta-alasta.</p>

	Sellaisten metsänomistajien, jotka omistavat alueella yli 10 000 hehtaaria metsää kriteerin tarkoittamaksi vanhaksi metsäksi luetaan kaikki metsät, jotka täyttävät edellä luetellut vanhan metsän tunnusmerkit metsikön pinta-alasta riippumatta. Tämän kriteerin mukainen vanhojen metsien suojelu ei koske alueita eikä omistajia, joilla suojeltua metsää on yli 5 prosenttia metsäpinta-alasta.
Määritelmät	

Otsikko	10. Uhanalaisten lajien tunnetut elinpaikat turvataan
Kriteeri	Metsätalouden toimenpiteissä turvataan <ul style="list-style-type: none"> - erityisesti suojeltavien uhanalaisten lajien²³⁾ tunnetut elinpaikat, jotka alueellinen ympäristökeskus on rajannut ja ilmoittanut kohteen omistajille ja/tai haltijoille ja - muiden uhanalaisten lajien²³⁾ tiedossa olevat elinpaikat ottamalla ne huomioon alueellisen ympäristökeskuksen ohjeiden mukaan siten, että näiden lajien vähintään nykyisen kannan säilyminen alueella ei vaarannu.
Indikaattorit (mittarit)	Alueellisen ympäristökeskuksen rajaamat ja luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisesti kohteen maanomistajalle ja/tai haltijalle ilmoittamat, erityisesti suojeltavien lajien elinpaikat, joiden käsittelyohje tai –suositus on annettu kohteen omistajan ja/tai haltijan tietoon.
Määritelmät	23) <u>Luettelo erityisesti suojeltavista ja muista uhanalaisista lajeista</u> on luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) liitteessä 4, uhanalaiset lajit.

Otsikko	11. Säästöpuustoa jätetään uudistusaloille
Kriteeri	Hakkuissa ja metsänhoitotoimenpiteissä jätetään keloja, pökkeliä ja muuta lahopuuta, kolopuita, yksittäisiä tuulenkaatoja sekä aiemman puusukupolven järeitä puuyksilöitä, muodoltaan poikkeuksellisia puuyksilöitä, jaloja lehtipuita, petolintujen pesäpuita, järeitä katajia, kookkaita haapoja ja puumaisia raitoja sekä puita, joissa on palokoro. Edellä olevien puuttuessa uudistusaloilta jätetään niille kasvamaan sellaisia biologisen monimuotoisuuden kannalta hyödyllisiä säästöpuuta ²⁴⁾ , joilla on myrskynkestävinä hyvät edellytykset kehittyä vanhoiksi puiksi. Uudistusaloille jätettyjen hakkuuhetkellä pystyssä olevien elävien tai kuolleiden puiden, joiden rinnankorkeuslähimitta on vähintään 10 cm, lukumäärä keskimäärin alueella on vähintään 5 – 10 kpl/ha.
Indikaattorit (mittarit)	
Määritelmät	24) Kriteerin 15 tarkoittamilla suojakaistoille uudistushakkuissa jätetyt puut lasketaan mukaan säästöpuuston määrään. Säästöpuut jätetään ensisijaisesti ryhmiin ja kriteerissä 9 lueteltujen arvokkaiden elinympäristöjen välittömään läheisyyteen silloin, kun se on mahdollista. Säästöpuuta ei tule jättää tärkeiden rakenteiden, kuten liikenneväylien tai sähkö- ja puhelinlinjojen, välittömään läheisyyteen.

Otsikko	12. Geenitekniikalla muunneltua metsänviljelyaineistoa ei käytetä
Kriteeri	Metsänviljelyssä ei käytetä geenitekniikalla muunneltua metsänviljelyaineistoa eikä muutakaan metsänviljelyaineistoa, jonka käyttöä viranomaisen ²⁵⁾ ei ole hyväksynyt.
Indikaattorit (mittarit)	Geenitekniikalla muunneltua metsänviljelyaineistoa ei ole metsänviljelyaineiston kaupasta säädetyn lain (241/2002) valvonnasta vastaavien viranomaisten tietojen mukaan käytetty metsänviljelyssä.
Määritelmät	25) Metsänviljelyaineiston kaupan valvonnasta ja metsänviljelyaineiston hyväksymisestä vastaava viranomainen Suomessa on Kasvintuotannon tarkastuskeskus, KTTK.

Otsikko	13. Metsätiesuunnitelmiin sisältyy ympäristöselvitys
Kriteeri	Metsäorganisaatioiden ¹⁾ laatimien uusien, pysyvien metsäteiden ²⁶⁾ tiesuunnitelmiin sisältyy ympäristöarvojen selvitys. Uusien, pysyvien metsäteiden tekemisessä otetaan huomioon alueelle laadittu metsätiestön yleissuunnitelma, jossa on arvioitu alueen liikennetarpeet ja uusien metsäteiden tekemisen vaikutukset ympäristöön.
Indikaattorit (mittarit)	Ympäristöselvitykseen tulee sisältyä a) arvio tien tekemisen vaikutuksista seuraavien kohteiden ominaispiirteiden säilymiseen - suojelualueet ja valtioneuvoston vahvistamat suojeluohjelmat siltä osin kuin niitä ei ole toteutettu - metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt (kriteeri 9) - erityisesti suojeltavien lajien elinpaikat (kriteeri 10) - maanomistajan omalla päätöksellä tai kaavoituksella rajatut riistanhoito-, virkistys- ym. kohteet b) arvio metsätien tekemisen vaikutuksista sen vaikutuspiirissä oleviin vesistöihin ja tarpeelliset vesiensuojelutoimenpiteet.
Määritelmät	26) <u>Metsätie</u> on yksityistie, joka on tarkoitettu pääasiassa metsätalouden kuljetuksia varten ja joka on rakennettu ympärivuotiseen liikennöintiin. Leimikko- ja talvitiet eivät ole kriteerin tarkoittamia metsäteitä.

Otsikko	14. Paloalueiden lajistoa ja metsien terveyttä edistetään kulotuksella
Kriteeri	Kulotettavan alueen pinta-ala sertifiointijakson aikana on vähintään vuosina 1998-2002 kulotetun pinta-alan suuruinen. Kulotusmahdollisuuksista tiedotetaan ²⁷⁾ yksityisille metsänomistajille. Kriteeriä ei sovelleta Ahvenanmaan maakunnassa.
Indikaattorit (mittarit)	Suoritemäärään lasketaan mukaan alueen luonnonsuojelualueilla ja talousmetsissä polttamalla tehtävä ennallistaminen, säästöpuuryhmien kulottaminen sekä alueen metsäpalot. Yksityisille metsänomistajille on annettu tietoa kulotuksen soveltuvuudesta metsänuudistamiskohteen maanpinnan käsittelytapana ja mahdollisuudesta saada valtion rahoitustukea kulotukseen.
Määritelmät	27) Tiedotustoimenpiteitä ovat esimerkiksi lehtiartikkelit, esitteet tai yhteydenotot metsänomistajiin, joilla on kulotettavaksi sopivia kohteita.

Otsikko	15. Vesistöjen ja pienvesien varteen jätetään kiintoaine- ja ravinnekuormitusta sitova suojakaista
Kriteeri	Vesistöjen ja pienvesien ²⁸⁾ varteen jätetään kiintoaine- ja ravinnekuormitusta sitova suojakaista ²⁹⁾ , jolla maanpintaa ei rikota puunkorjuussa ja jota ei muokata, ei lannoiteta eikä sille levitetä kemiallisia torjunta-aineita.
Indikaattorit (mittarit)	Suojakaistalla voidaan tehdä hakkuita ja metsänhoitotöitä. Suojakaistan rikkominen puunkorjuussa on kohteella onnistuttu välttämään kriteerin edellyttämällä tavalla silloin, kun kohteen suojakaistan pituudesta yli 90 prosentilla maanpinta on säilynyt rikkoutumattomana.
Määritelmät	28) <u>Tämän kriteerin tarkoittamia vesistöjä ja pienvesiä</u> ovat meret, järvet, lammet, joet, purot ja lähteet. 29) <u>Suojakaistan</u> leveys on vähintään 3 - 5 metriä ottaen huomioon maaston kaltevuus, maalaji ja puunkorjuuolosuhteet.

Otsikko	16. Suoluontoa säilytetään
Kriteeri	Luonnontilaisia soita ³⁰⁾ ei uudisojiteta ³¹⁾ . Kunnostusojituksia tehdään vain sellaisilla alueilla, joilla ojitus on lisännyt selvästi puuston kasvua ³²⁾ . Kunnostusojituksen suunnittelussa otetaan erityisesti huomioon harvinaiset ja harvinaistuneet suotyypit ³³⁾ sekä niiden luonnontilaan palautumisen mahdollisuudet.
Indikaattorit (mittarit)	
Määritelmät	30) <u>Luonnontilainen suo</u> on ekosysteemi, joka kerryttää turvetta ja jossa ei ole näkyvissä ihmistoiminnan aiheuttamia luontaisen vesitalouden muutoksia tai muita merkittäviä ihmistoiminnan jälkiä. Kasvupaikka on suota, jos maata peittää turvekerros tai pintakasvillisuudesta yli 75 % on suokasvillisuutta. Harvennushakkuin säännöllisesti hoidettua metsää, joka ei sisälly kriteerissä 10. määriteltyihin erityisen arvokkaisiin elinympäristöihin, ei pidetä kriteerin tarkoittamana luonnontilaisena suona. 31) <u>Uudisojituksella</u> ei tarkoiteta yksittäisten ojien tekoa luonnontilaisille soille välttämättömästä ojitus teknisestä syystä. Vanhoihin ojitusalueisiin sisältyviä ojittamattomia suoalueen osia voidaan ojittaa kunnostusojituksessa, mikäli niiden ojittaminen on tarkoituksenmukaista eikä se vaaranna merkittävästi suo- ja metsäluonnon monimuotoisuutta. Kriteeri ei rajoita metsälain perusteella edellytettyä mahdollista vesitalouden järjestelyä turvemaiden uudistusaloilla eikä uusjakojen tukemisesta annetun lain (24/1981) tarkoittamia ojituksia. 32) Kunnostusojituksen tulee olla taloudellisesti tarkoituksenmukaista ottaen huomioon kasvupaikan ravinteisuus, lämpösumma ja kohteella kasvavan puuston määrä. 33) <u>Harvinaisilla ja harvinaistuneilla suotyypeillä</u> tarkoitetaan niitä suotyyppejä, jotka on lueteltu Metsähallituksen ympäristöoppaan (1997) liitteessä 3.

Otsikko	17. Vesiensuojelusta huolehditaan ojituskohteilla
Kriteeri	Metsäorganisaatioiden laatimiin kunnostusojitusuunnitelmiin sisältyy vesiensuojelusuunnitelma, johon sisältyvät vesiensuojelutoimenpiteet on toteutettu tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen huomioon toteutusajankohdan suositukset.
Indikaattorit (mittarit)	Kunnostusojitusuunnittelun ohjeissa edellytetään vesiensuojelusuunnitelman tekemistä. Vesiensuojelusuunnitelmiin sisältyy muun muassa: <ul style="list-style-type: none"> - kunnostusojitukseen liittyvien toimenpiteiden vaikutus vesistöjen veden korkeuteen - kriteerissä 9. määriteltyjen arvokkaiden elinympäristöjen huomioon ottaminen - kunnostusojituksesta mahdollisesti aiheutuva maaperän syöpymisvaara - kaltevuussuhteet ja vesien johtaminen pois kunnostusojitusalueelta ja - vesiensuojelutoimenpiteet ja niiden mitoitus. Riittävät tiedot kunnostusojitus- ja vesiensuojelusuunnitelmista on toimitettu ympäristökeskukselle tiedoksi mahdollista lausuntoa varten.
Määritelmät	

Otsikko	18. Pohjavesialueiden laatua ei heikennetä kemiallisilla torjunta-aineilla eikä lannoitteilla
Kriteeri	Vedenhankintaa varten tärkeillä (luokka I) ja soveltuvilla (luokka II) pohjavesialueilla ³⁴⁾ ei käytetä ³⁵⁾ kemiallisia torjunta-aineita. Vedenhankintaa varten tärkeillä (luokka I) pohjavesialueilla ³⁴⁾ ei käytetä lannoitteita.
Indikaattorit (mittarit)	Metsäorganisaatioilla ¹⁾ on käytössään tai saatavilla vedenhankintaa varten tärkeiden (luokka I) ja soveltuvien (luokka II) pohjavesialueiden sijaintitiedot. Torjunta-aineiden ja lannoitteiden käytön rajoitukset on otettu huomioon metsäorganisaatioiden työohjeissa ja suosituksissa.
Määritelmät	34) Suomen pohjavedet on luokiteltu käyttökelpoisuutensa ja suojelutarpeensa perusteella vedenhankintaa varten tärkeisiin (luokka 1), vedenhankintaan soveltuviin (luokka 2) ja muihin (luokka 3) pohjavesialueisiin. 35) Torjunta-aineiden <u>käytöllä</u> ei tarkoiteta taimitarhoilla tukkimiehentäin torjunta-aineella käsiteltyjen taimien istutusta pohjavesialueella.

Otsikko	19. Kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä vältetään metsien hoidossa
Kriteeri	Lehtipuuvesakkoja ei käsitellä metsänuudistamisaloilla eikä taimikoissa kemiallisin lehvästöruihkutuksin, lukuun ottamatta haavan vesakoiden levittämän sienitaudin poistamiseksi männyn taimikoista. Kriteerissä 9. tarkoitetuissa arvokkaissa elinympäristöissä ei käytetä kemiallisia torjunta-aineita. Kemiallisia torjunta-aineita käytetään vain välttämättömissä tapauksissa, kuten esimerkiksi metsänuudistamisaloilla pintakasvillisuuden torjuntaan, lehtipuiden kantojen käsittelyyn, tukkimiehentäin torjuntaan sekä metsissä tai niiden välitömmässä läheisyydessä sijaitsevien havupuutavaravarojen käsittelyyn hyönteistuhojen leviämisen estämiseksi.
Indikaattorit (mittarit)	Kemiallisten torjunta-aineiden käytön välttäminen on otettu huomioon metsäorganisaatioiden työohjeissa ja suosituksissa.
Määritelmät	

Otsikko	20. Työntekijöiden osaaminen ja työkyky varmistetaan
Kriteeri	Työntekijöiden riittävä ammatillinen osaaminen ³⁶⁾ ja työkyky tehtäviinsä varmistetaan.
Indikaattorit (mittarit)	<p>Työnantajalla³⁷⁾ on asiakirja tai muu näyttö, joka osoittaa työnantajan työntekijöitä palkatessaan varmistuneen työntekijän työtehtävän vaatimasta, riittävästä ammatillisesta osaamisesta ja huolehtineen työsuhteen kestäessä sen kehittämisestä.</p> <p>Työnantajalla on asiakirjat työterveyshuoltolaissa (1383/2001) edellytetyistä alku- ja määräaikaistarkastuksista.</p> <p>Metsäorganisaatioissa, joiden palveluksessa on vähintään³⁸⁾ 10 työntekijää, järjestetään olosuhteisiin sopivaa työkykyä ylläpitävää toimintaa.</p>
Määritelmät	<p>36) <u>Riittävä ammatillinen osaaminen</u> voi syntyä joko ammatillisen koulutuksen tai työkokemuksen kautta.</p> <p>37) <u>Työnantajalla</u> tarkoitetaan työnantajarekisteriin rekisteröitynyttä työnantajaa. Tiedot työnantajarekisteriin rekisteröidyistä työnantajista on saatavissa Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä (YTJ), www.ytj.fi.</p> <p>38) Palveluksessa olevien työntekijöiden määrä 31.12.</p>

Otsikko	21. Laadukkaan ja turvallisen työnteon edellytykset varmistetaan
Kriteeri	Työn toteuttajille ja työntekijöille on annettu tarvittavat tiedot ja ohjeet työn tekemiseksi laadukkaasti ja turvallisesti.
Indikaattorit (mittarit)	<p>Työnantaja³⁹⁾ on antanut tai huolehtinut siitä, että</p> <ul style="list-style-type: none"> - työn toteuttajalla/työntekijällä on käytössään työssä tarvittavat yleisohjeet ja siihen liittyvät työturvallisuusohjeet - työn toteuttajalle/työntekijälle on annettu kirjallisesti, sähköisesti tai suullisina tietoina työmaakohtaiset, tehtävään mahdollisesti liittyvät työohjeet, jotka sisältävät laatu-, ympäristö- ja muut vaatimukset⁴⁰⁾ - työn toteuttajalla/työntekijällä on tiedossaan mahdolliset työmaakohtaiset työturvallisuutta vaarantavat tekijät ja maastokohdat - ensiharvennushakkuiden puunkorjuuolosten parantamiseksi on käytössä ohjeet.
Määritelmät	<p>39) <u>Työnantajalla</u> tarkoitetaan tapauksesta riippuen työnantajarekisteriin rekisteröitynyttä työnantajaa, puunkorjuutyömaan haltijaa tai aliurakoitsijan urakanantajaa. Tiedot työnantajarekisteriin rekisteröidyistä työnantajista on saatavissa Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä (YTJ), www.ytj.fi.</p> <p>40) <u>Muu vaatimus</u> on esimerkiksi hakkuutahtien poistaminen ulkoilureiteiltä, joista on sopimus metsänomistajan ja reitin ylläpitäjän kesken.</p>

Otsikko	22. Työnantajavelvoitteiden noudattaminen
Kriteeri	Työn- ja urakanantajat ⁴¹⁾ noudattavat ja edellyttävät alihankkijoidensa noudattavan työlainsäädäntöä ja voimassa olevia työehtosopimuksia. Työn- ja urakanantajat ovat hoitaneet ja edellyttävät alihankkijoidensa hoitavan veronsa, sosiaaliturva- ja työeläkemaksunsa.
Indikaattorit (mittarit)	Työnantaja tuntee työaikalain velvoitteet mukaan lukien työaikakirjanpito ja työnantajalla on menettelytapaohjeet, joilla varmistetaan voimassa olevan lainsäädännön noudattaminen. Työehtosopimusten ja työlainsäädännön rikkomuksista alueella pyydetään lausunnot työntekijä- ja työnantajajärjestöiltä. Urakanantajalla on ohjeet palveluiden hankinnasta ja asiakirjat, joilla osoitetaan alihankkijoiden kuuluminen ennakkoperintärekisteriin, verojen ja eläkemaksujen (LEL, TEL, YEL) hoitamisen tarkistaminen. Työnantaja/urakanantaja on arkistoinut tekemänsä urakointi- ja työsopimukset.
Määritelmät	41) <u>Työn- ja urakanantajilla</u> tarkoitetaan työnantajarekisteriin rekisteröityneitä työnantajia. Tiedot työnantajarekisteriin rekisteröidyistä työnantajista on saatavissa Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä (YTJ), www.ytj.fi.

Otsikko	23. Metsänomistajien osaamista edistetään
Kriteeri	Alueen metsänomistajille tarkoitettuun täydennyskoulutukseen, henkilökohtaiseen tai ryhmäneuvontaan osallistuvien henkilöiden määrä on vuosittain vähintään 20 % alueen metsänomistajien lukumäärästä ⁴²⁾ .
Indikaattorit (mittarit)	Metsäkeskuksen, metsänhoitoyhdistysten, metsänomistajien liittojen ja metsäteollisuusyritysten sekä metsäoppilaitosten tilastot metsänomistajien koulutustilaisuuksista, henkilökohtaisesta ⁴³⁾ ja ryhmäneuvonnasta ⁴⁴⁾ . Tilastoista tulee käydä ilmi koulutukseen ja neuvontaan osallistuneiden henkilöiden lukumäärä ⁴⁵⁾ .
Määritelmät	42) <u>Metsänomistajien lukumääränä pidetään</u> sertifioitavan alueen metsänhoitomaksua maksavien tilojen lukumäärää. 43) <u>Henkilökohtaisia neuvontatilaisuuksia</u> ovat muun muassa maastokäynti metsäammattihenkilön kanssa, muu sitä vastaava tilakäynti, metsänhoitotyön suunnittelu ammattihenkilön kanssa ja ammattihenkilöltä saatu opastus metsätaloustöiden tekemiseen. 44) <u>Ryhmäneuvonnalla</u> tarkoitetaan indikaattorissa lueteltujen tahojen metsänomistajille järjestämiä kursseja. 45) Kriteerissä tarkoitettuun koulutukseen/neuvontaan <u>osallistuneiksi henkilöiksi</u> luetaan metsänomistajat ja muut tilan metsäasioiden hoitoon osallistuvat henkilöt.

Otsikko	24. Vastuullisen jokamiehen oikeudet turvataan
Kriteeri	Metsissä liikkumisen, metsätuotteiden poimimisen ja muun virkistyskäytön mahdollisuudet jokamiehen oikeuksien ⁴⁶⁾ vastuullisessa käytössä turvataan.
Indikaattorit (mittarit)	Todennettuja jokamiehen oikeuksien rajoituksia ei ole merkittävästi.
Määritelmät	<p>46) Jokamiehen oikeuksia ovat muun muassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liikkuminen jalan, hiihtäen tai pyöräillen ja lyhytaikainen leiriytyminen toisen maalla - kukkien, metsämarjojen ja sienien poiminta - kuivien risujen, maahan pudonneiden käpyjen ja pähkinöiden poimiminen - vesistöissä liikkuminen, tilapäinen ankkuroiminen, puutavaran uitto, talousveden ammentaminen, uiminen ja peseytyminen. <p>Jokamiehen oikeuksia eivät ole muun muassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tulenteke - puun kaato tai vahingoittaminen - moottoriajoneuvolla ajo maastossa - rauhoitettujen kasvien sekä jäkälän, sammalten ja puuvartisten kasvien poimiminen - riistan ruokintapaikkojen ja tekopesien tekeminen - liikkuminen alueilla (pienet taimikot, viljapelot), joilla kulkeminen vaarantaa maanomistajan taloudellista toimintaa - säännöllisen elinkeinotoiminnan harjoittaminen - ympäristön roskaaminen. <p>Vastuullisen käytön rajoittamista ei ole se, että viranomaisen rajoittaa määräajaksi jokamiehen oikeuksien käyttöä.</p> <p>Yksityisten teiden käyttöoikeuksista ja –rajoituksista on säädetty yksityistielaisissa (358/1962). Metsäteiden käytön osalta tulee ottaa huomioon asiaa koskeva korkeimman oikeuden päätös 1991/819.</p>

Otsikko	25. Saamelaiskulttuurin ja saamelaisten kotiseutualueen luontaiselinkeinojen turvaaminen
Kriteeri	Saamelaisten kotiseutualueella Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu sovitetaan yhteen yhteistyössä Saamelaiskäräjien, poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen edustajien kanssa siten, että saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen edellytykset turvataan.
Indikaattorit (mittarit)	<p>Yhteensovittamisessa Metsähallitus käyttää osallistavaa suunnittelua saamelaisen kotiseutualueella tapahtuvan toimintansa suunnittelussa. Metsähallitus ja Saamelaiskäräjien edustajat sopivat yhdessä yhteistoiminnan tarpeista, tasoista ja seurannasta eri suunnitteluprosesseissa, joiden osalta Metsähallitus on esittänyt yhteistyötä Saamelaiskäräjien edustajille.</p> <p>Jos yhteensovittamisesta ei saavuteta yksimielisyyttä, sertifioija arvioi kriteerin täyttymisen toteutuneen yhteistyön perusteella.</p>
Määritelmät	

Otsikko	26. Porotalouden ja metsätalouden yhteensovittaminen
Kriteeri	Metsähallituksen hallinnassa olevilla valtion metsäalueilla metsätalouden toimenpiteet ja porotalouden harjoittaminen sovitetaan yhteen paikallisen yhteistyön avulla niin, että porotalouden harjoittamisen edellytykset turvataan pitkäjänteisesti ja laaja-alaisesti poronhoitoalueella metsätalouden toimenpiteissä.
Indikaattorit (mittarit)	Tavoitteen saavuttamiseksi Metsähallituksen tulee olla yhteistyössä porotalouden edustajien kanssa silloin, kun se tekee sellaisia toimenpiteitä, joilla voi olla oleellista vaikutusta porotalouden harjoittamiseen. Oleelliset toimenpiteet ja yhteistyön tarve tulee määritellä yhdessä niin, että tavoite saavutetaan. Yhteistoiminnassa noudatetaan Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen 27.2.2002 yhdessä allekirjoittamaa sopimusta ⁴⁷⁾ sekä Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmissa metsätalouden ja porotalouden yhteensovittamista käsitteleviä kohtia.
Määritelmät	47) <u>Sopimus</u> ei koske kuitenkaan saamelaisten kotiseutualuetta.